Tizenkettődik évfolyam. 271. szám. Kolozsvár, csütörtök, november 26. 1891.

SZERKESZTŐI IRODA
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK“ ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre . 16 frt. || Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. || Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy □ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Legujabb bün.

I.

Ellenzéki elveket vallani, ellenzéki szellemet hirdetni, ellenzéki szinben tetszelgni fel, vagy rokonszenvvel viseltetni azon eszmék és aspirationok iránt, melyeknek az ellenzék áll szolgálatában, vagy bizni a hitben, melyet az ellenzék hirdet, mind olyan bünök, melyet a modern apa az „abc“-vel egyszerre tanit meg fiának.

Eszmékért és elvekért küzdő, s sokban reménykedő optimista hazafiak szemében ez a legabszurdabb képtelenség, a valóságban pedig egy valódi kikerült paradoxon; e század stréberszellemének leleplezett világnézete, hazánk szerencsétlen közügyi helyzetének szempontjából a személyes és klikk-érdekek javára gyakorolt mindennapi hazaárulás szépitő álarcza.

„Okos“ ember hirére vergődött hazafi nem is lehet ellenzéki, mert a nagyok rossz szemmel néznének reá és eltakarnák azon fényt, melynek sugarában ugy szeret sütkérezni gyarló hiusága.

Okos ember nem lehet ellenzéki, mert a hatalom fényében sütkérező muftik és mamelukok rosz szemmel néznének reá.

Okos ember nem lehet ellenzéki, mert mint ellenzékinek csak ugy van létjoga, ha az igazságot keresi, a szabadságot védi s az emberi és nemzeti jogok és szentesitett törvények végrehajtását követeli. Az ilyenekért pedig Aristidest számüzték Athénből, Kosuthot kiközösitették a hivatalos Magyarországból, Batthányi Lajost és vértanu társait főbe lötték meg felakasztották.

Okos ember nem lehet ellenzéki, mert a husos fazék konczaira ellenzéki ember nem aspirálhat, kitüntetésekre, rendjelekre, busás konczessiókra sőt még hivatalokra sem számithat s ha a választások erőszakos befolyásolása daczára oda bejutna is, jövedelmes mellék-tisztségeket nem vállalhat, hivatalos hatalmával kény- és kedv szerint vissza nem élhet, nem sikkaszthat stb., mert a mint a holló a hollónak nem vájja ki a szemét, ugy a mameluk főnökök s egyéb mameluk forumok csak mamelukot protegálnak, védenek és fedeznek még saját hibáik boszuja ellen.

Nó hát ilyen körülmények között ellenzéki embernek lenni nemcsak meggondolatlan könnyelmüség, hanem valóságos bün.

Ilyen bölcs és hazafias (?) okosságok győzik meg a magyar ifjuságot arról, hogy okos ember nem lehet ellenzéki s késztetik elő már serdülő korában arra, hogy apáihoz és a mai kor basáskodó nagy és kis muftijaihoz méltó gutgesint stréberek és jól dresszirozott mamelukok: osztrák-magyarok válhassanak ki soraiból később.

Pedig ha valamely nemzetnél, ugy hazánkban még sokkal inkább szükség van arra, mint bárhol a világon, a hol csak parlamentáris élet létezik, hogy a nemzet nevében annak sorsát és ügyeit intéző kormány mellett erőteljes, akczió, képes ellenzék is legyen.

Főként a mostani viszonyok között, mikor Deák Ferencznek a nemzet passziv ellenállási erejében oly kevéssé bizó, aggódó politikája folytán feláldozott jogok elalkuvása által teremtett félszeg és nevetséges államjogi helyzetünket, még ma is, keserü tapasztalatokkal, nehéz küzdelmekkel és szégyenteljes megaláztatásokkal terhes huszonöt év után is, a mondva csinált, meghamisitott közvélemény hivatalos többsége véglegesnek hirdetni merészli, a melyen tul immár a magyar hazafiságnak és nemzeti törekvésnek nincsen mit keresni és remélnie.

Az igaz hazafiság érzelmeinek nagyfoku elfajulása kell ahhoz, hogy már kis korában tanitsa valaki gyermekét, a konczlesésre, a talpnyalásra, a rabszolga megalázkodásra, mely már a gyermekből kiöli az önállóságot, az önbecsérzetet, a szabadság és függetlenség szeretetét, a melyek emberré teszik az embert. A korrumpált szülők már elöre az anyagiasság silány érdekének szempontjából nevelik gyermekeiket korán megtanitják, hogy tudjon csuszni, mászni, görbülni, mert ekkor biztos az „állás“ a protekczió s ezzel együtt a koncz.

És hova jutottunk e téren már is. Az ifjuság nagy része kész öreg, a ki fájós háttal és köszvényes lábbal futkos hivatal után. Pedig Magyarországnak nem olyan ifjuságra van szüksége, a melyik ellenzékinek lenni bünnek tekintse. De erről egy következő czikkben.

N. H.

A képviselőház munkarendje. A delegácziók ülésszaka — mint értesülünk — legkésőbb deczember hó 10-én véget ér s nyomban reá megfogja ismét kezdeni tanácskozásait a képviselőház. Napirendjének első tárgyai a jövő évi ujonczozásra s az országos nemzeti kiállitásra vonatkozó törvényjavaslatok lesznek. Mindakettőnél hosszabb vitára van kilátás, a mely vita az első helyen emlitettük előterjesztésnél főleg a második évi önkéntesi szolgálat, az utóbbinál az országos vagy nemzetközi kiállitás kontrovers kérdése körül fog forogni. Ezeknek elintézése után a kormány még ez évben el óhajtaná intézni a tanitói nyugdij-törvényt módositó előterjesztését, a mely egyik pártnál sem találkozván ellenvetéssel, mihamar törvény erejére lesz emelkedő. A karácsonyi és ujévi szünetelés előtt nem fogja egyéb igénybe venni az országgyülés törvényalkotási tevékenységét. A kereskedelmi szerződéseket s minden valószinüség szerint a tisztviselői javadalmazás és szabályozására vonatkozó előterjesztést is még a vakáczió előtt be fogják nyujtani a képviselőháznak, de mindezeket csak ujév után leendő ujraegybeülésekor fogja a ház tárgyalás alá vehetni. A most emlitett előterjesztéseknek országgyülési elintézése a legjobb esetben is igénybe fogja venni a január hónapot. Február elején kezdődik a buget-vita s eltart körülbelül márczius végeig, még abban az set ben is, ha nem öltenek nagyobb arányokat az országgyülés végén annyira szokásos „hazabeszélés“-ek. A költségvetési törvénynek megalkotásával a jelen országgyülés müködésének fonala is megszakad. Közvetlenül a budgettörvény kihirdetése után feloszlatják az országgyülést s elrendelik az uj választásokat.

Politikai hir.

A delegácziók ülése. Mint a „Bud. Korr.“ jelenti, a hadügyi költségvetés tárgyalása a jövő hétfőre kitüzendő nyilvános ülésen fog megkezdetni s miután letárgyalása legfeljebb három ülést veend igénybe és a delegáczió tavaly megváltozott ügyrendjének értelmében a szentesitett határozatok kihirdetése elesik, a két delegáczió határozatai közt pedig különbségek nem lesznek, a delegáczió ülésszaka valószinüleg már deczember 3-án be lesz zárható. — A két delegáczió tagjai deczember első napjaiban egy közösen rendezendő ebéden részt fognak venni.

A kuria biráskodása.

— A képviselőválasztások ügyében. —

Bpest, nov, 24,

Nem egy képviselőházi fölszólalás és hosszas vajudás után végre mégis elkezdte működését az a 30 tagu bizottság, melyet a képviselővalasztások ügyében a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására küldött ki a ház.

A jó szándék tehát ismét eljutott a — bizottságig. Ennyire már voltunk ezelőtt 18 esztendővel is, és azóta néhányszor, sőt némileg ezentul is, de a törvény megvalósitásához nem tudtunk eljutni.

A kik szivükön viselik a választások tisztaságát, azok felszinen tartják a kérdést a mig valami bizottság el nem nyeli, s a hogy a mai ülés bizonyitja, ismét ott vagyunk, hogy az elvdus kormánypárt egy tagja Latkóczy óriási elismeréssel adózott a javaslatnak, szidta az ellenzéket és végül kijelentette, hogy elvben ellenzi a kuria biráskodását. A ellenzék eddig szóló tagjai pedig, Polonyival az élükön, elvben elfogadták a javaslatot s csak bizonyos módositásokat kivánnak.

A mai ülés tanusága szerint a bizottság tárgyalásai elhuzódhatnak éppen annyira hogy a javaslatból a választások előtt törvény ne legyen s akkor aztán ujból pihenhet a javaslat a választásokig.

A mai fölszólalások fényes előtanulmányra vállanak s az általános vita oly alapossággal indult meg, hogy kellő akarat mellett a fontos javaslat minden oldalról megvilágitva kerülhet a ház elé.

Csak egy jelenség kelthet jogosult aggodalmakat s ez az igazságügyminiszter tartózkodása.

Polonyi után valamenyi felszólalt ellenzéki képviselő sürgette a fölvetett kérdésre a választ: Vajjon tárczáját köti-e a javaslathoz a miniszter? — és — törvénynyé lehet-e a választások előtt?

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter a történelmi, jogtudományi és büntetőjogi kérdésekre sietett megadni a választ, csak — e kérdésre nem válaszolt.

Az ülésről közöljük az alábbi tudósitást.

*

A képviselőház által kiküldött 30 tagu bizottság mai ülésén kezdte meg ama törvényjavaslat tárgyalását, mely szabályozza a kuria biráskodását a képviselőválasztások ügyében.

Elnök: Bokros Elek.

Rohonyi előadó kiemeli, hogy a javaslat azon „nehéz kérdés megoldását tüzte ki czélul, hogy kit illessen a megtámadott képviselőválasztások fölötti biráskodás joga.

A legtöbb európai államban maguk az illető parlamentek, illetőleg bizottságaik itélnek a választások érvénye fölött: annak azonban oly államok is, nevezetesen Svédország, Anglia és Bulgária, hol e jogot biróságok gyakorolják.

Nálunk 1874-ben ki lett mondva azon elv, hogy a kérvénynyel megtámadott választások felett a kuria fog itélni s 1877-ben s 1882-ben be is terjesztették e biráskodást szabályozó törvényjavaslatok, de a ház többsége elvetette azokat.

Szóló oly esetekben, hol a választás érvénye hivatalból vizsgálandó meg, kizártnak tekinti a parlamenten kivül álló testület biráskodását; de midőn a választók köréből kérvénnyel támadtatik meg a választás s midőn birói funkcziót kell végezni, czélszerü és szükséges, hogy a választas érvénye fölött független, a politikai párttekintetek befolyásai által nem érintett, szakképzett biróság itéljen.

Szerinte ez nem csorbitja a parlament tekintélyét annyira, mint az igazságtalannak hitt bizottsági itélet gyanuja. A kuria minden erre szolgáló kellékkel rendelkezik s a hatáskörét s e biráskodás terjedelmét illeti, arra nézve kiemeli szóló a javaslat rendelkezését, melyek csak pontosan körülirt esetekben ruházzák át, az évek bizonyos számára e jogot a kuriára s minden egyéb esetben fentartják a ház biráskodási eljárását; a háznak idevonatkozó joga tehát feladva nincsen, csak korlátozva van a kuriára ruházott hatáskör által.

Részletesen ismertetve a javaslat főbb rendelkezéseit, a javaslatot, mely az 1874-ben kimondott elv alapján épült fel és kitüzte czéljául a választási visszaélések lehető megszüntetését, elfogadásra ajánlja.

Latkóczy kiváló alkotásnak mondja a javaslatot, de aggályai vannak. Kérdi, hogy nem lehetne-e az egész 1874-iki diszpozicziót hatályon kivül helyezni, hisz a képviselőház már két izben desavuálta azt. Beösmeri, hogy a ház biráló bizottsága több esetben tévedett, de ez megeshetik más birósággal is és azért nem érti mért kelljen a háznak egy kardinális jogáról ideiglenesen lemondani?

A ház erkölcsi reputácziója — szerinte — a kisebbség panasza daczára is sértetlenül fennáll. Elvből ellenzi a kuriai biráskodás eszméjét és azt közigazgatási biráskodásnak mondja. Az 1883-iki jogászgyülés nagy többsége is határozottan ellene nyilatkozott e rendszernek. A társadalom mindazon rétegei, melyek bizonyos autonomiával birnak önmaguk őrködnek összeállitásuk helyessége fölött; az, hogy az ország legfőbb politikai foruma mondjon le erről, oly szegénységi bizonyitvány lenne, melyet szóló soha sem irna alá s ezért nem fogadja el a javaslatot.

Polonyi előzetesen egy kérdéssel járul a miniszterhez. Tájékoztasson a miniszter az iránt, vajjon saját álláspontjánál fogva mily nagy sulyt helyez arra, hogy a javaslatból még a jelen országgyülés alatt törvény legyen.

Már két izben megbukott ily javaslat, s mégis a politikai felelősséggel járó állásban semmi változás nem történt. Óhajtaná tudni szóló, vajjon a miniszter maga mily álláspontot foglal el e tekintetben. Vajjon köti-e tárczáját e javaslat sorsához? A nyerendő válasz szóló további magatartására lényeges befolyással lesz.

A mi a javaslatot magát illeti, az előadó kimeritő indokolása után csak annyit jegyez meg szóló, hogy az sok jó akarattal lett ugyan kezdeményezve, de szólót nem elégiti ki, s a gyakorlati életben aligha lesz kellőleg megvalósitható. Latkóczy szavaira megjegyzi, hogy a kuria biráskodását nem tekintheti közigazgatási biráskodásnak.

Hajlandó a javaslatot bizonyos módositásokkal elfogadni, ilyen a büntető jog módositása oly módon, hogy a vétség vagy büntett megállapitásakor a kuria végérvényesen alkalmazhassa a büntető eljárást a megsemmisitett mandátummal biró képviselővel szemben.

Az etetés, itatás és fuvarozásra vonatkozó rendelkezések módositandók.

Ajánlja a községenkéntiválasztást és ellenzi a kauczió összeg felemelését.

Gullner Gyula csatlakozik Polonyi nézetéhez és az általa fölvetett kérdéshez. Nem igen bizik a parlament bizottságában és a javaslat nagy hibáját abban a kettéosztásban látja, mely megosztja a biráskodást a ház és a kuria között.

Győry Elek elfogadja a javaslat elvét és osztja Polonyi nézeteit. Kifogásait a részletes tárgyalásnál mondja el.

Molnár Antal sem barátja a ház bizottsága általi igazolásnak, mert ez a választások alkalmával felkavart szenvedélyeket beviszi a képviselőházba. A javaslatot elfogadja.

Horváth Lajos elfogadja a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául. Szernte, az igazolás eddigi módja valóságos praemiumot nyujtott a visszaélések számára. Ez volt oka a vesztegetések nagymérvü elterjedésének, ez rontotta meg a közerkölcsöket, s a közigazgatást is: e vesztegetési mánia rontotta meg nagyrészben a középosztályt s renditette meg a parlament tekintélyét is. Szóló is ellenzi a kettéosztást, de a javaslat többi hibáival együtt ezt is javithatónak tartja a részletes tárgyalásnál,

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter kijelenti, hogy a házat megilleti a hivatalból való beavatkozás joga az 1848-iki törvények s a ma fenálló jog szerint.

A kettéosztásra nézve a 3. §. meghatározza a kuriához utasitandó eseteket, s a többi pedig a ház elé tartozik.

Részletesen kifejti szóló a kettéosztás szükségét, utalva arra, hogy a választási visszaélések egyik csoportja olyan, a mely précziz tényálladékká alakitható át, s melyekre nézve tehát a biró megállapitott jogszabályt alkalmazhat s éppen ugy járhat el, mint bármely magánjogi ügyben. De vannnak a visszaéléseknek más csoportjai, melyek nem birnak a birói funkczióra alkalmassá tett tényálladék természetével, — melyeket veszedelmes lenne magánjogi biróságokhoz utalni, — mert megingathatnák a funkcziójukban való bizalmat. A dolog természete által van itt igazolva a különválasztás. Az előbbeni körben a biró helyesen fog eljárhatni: az utóbbi kőr ráruházása, a melynek semmi körülmények közt nem felelhetne meg, megrendithetné a bizalmat főfunkcziója iránt is a mihez szóló soha sem járulhatna.

Ezzel a tárgyalás folytatás- holnap délelőtt tizenegy órára tüzetvén ki, az ülés véget ért.

A delegácziókból.

Bécs nov. 24.

Ma tartotta harmadik nyilvános ülését a közösügyek tárgyalására kiküldött országos magyar bizottság, melyen a haditengerészet és a pénzügy költségvetése került tárgyalás alá.

Az előadó referálása után Apponyi Albert gróf szólott a tengerészet költségvetéséhez, elfogadva azt, mert a kitüzött programm keretén belől mozog és fölajánlotta támogatását a jövőre nézve is oly esetben, ha e keretet a költségvetés tul nem lépi és nem az offenziva czéljait akarja szolgálni.

Ezzel a hadi-tengerészet, s ezután — vita nélkül — a pénzügy költségvetését is elfogadta a bizottság.

A nyilvános ülés után a magyar delegáczió négy egyesült albizottsága tartott ülést, melyen a megszállott tartományok rendkivüli szükségletei vétettek tárgyalás alá.

Itt ismét alkalma nyilt Kállay közös pénzügyminiszternek oly fölvilágositásokkal szolgálni Bosznia és Herczegovina belső viszonyait illetőleg, hogy az albizottság elismerését nyilvánithatta.

Hosszu beszédében főleg a pénzfölöslegek hováforditásáról és a mohamedánusok kivándorlásáról nyilatkozott a miniszter és kijelentései általános megnyugvást keltettek. Legfontosabb nyilatkozata tagadhatatlanul az volt, hogy a tartományok fejlődésében közeledik az időpont, a mikor a pénzfeleslegek a monarchia terheinek apasztására lesznek fordithatók.

A költséget az albizottság készséggel megszavazta.

Bulgáriából.

Sofiából jelentik, hogy a Belcsow miniszter meggyilkolásával vádolt és börtönbe vetett egyének mindegyikének neje, illetőleg anyjuk, együttesen emlékiratot intéztek a hatalmak ügyvivőihez, melyben követelik, hogy hozzátartozóik, a gyilkossággal vádolt Csicsacseff, Bacseff, Ardenjeff, Bobikoff, Treikovitz, Karaveloff, Zanoff, és Arasekoff rendes biróság elé állittassanak.

Az emlékiratban kifejtik, hogy a vádlottak bár már több hónapja, hogy a börtönben sinlődnek, képesitett biró előtt még nem állottak, hanem politikai ellenfeleik kénye kedvére vannak hagyatva. Az emlékirat többek közt igy szól: Tisztelt ügyvivő ur! Szemei előtt oly dolgok történnek, melyek méltók volnának a középkorhoz.

Különösen Stambulov „hivatalnok“ követ el hallatlan kegyetlenségeket. A következő esetről is tétetik emlités: Tjifekcijew Dimitrij, egy 17 éves maczedoniai ifju, kit már nehány hónappal ezelőtt börtönre vetettek, ismételten megkinoztatott.

Kezét és lábait petroleummal leöntötték és megégették. Az illető e sebeiben október 9-én meg is halt. Hasonló esetek többször fordulnak elő.

A kérvényezők kérik ennélfogva a hatalmakat, hogy a vádlottak érdekéhen lépjenek közbe, mert féltik életüket. Az emlékirat november 7-ről van keltezve.

Elitélt érsek.

Mint Párisból távirják, ott tegnapelőtt tárgyalták a felebbezesi törvényszéknél Gouthe-Soulard aixi érsek perét. Már jóval a tárgyalás előtt a kiváncsiaknak nagy tömege gyült össze a törvényszéki épület előtt, a mi a rendesnél nagyobb számu rendőr jelenlétét tette szükségessé.

Azok között, kik bebocsáttatást követeltek, sok papot és nőt lehetett látni, továbbá számos fekete talárban megjelent ügyvédet. Délkor bebocsátották a közönséget, a mi nagy zajjal és tolongással járt.

A terem falai fával vannak kirakva, a terem ajtaja fölött aranyszinekben diszlenek Francziaországnak régi királyliliomai és az elnöki állvány megett egy régi flamand Krisztuskép függ. Félegykor lép Gouthe-Soulard érsek a terembe. Kissé izgatottnak látszik. Beléptekor mindjárt több ügyvéd csoportosul körülte.

Az érsek kissé meghajtva jár, feje kopasz. Egyszerü papi öltönyben van violaszinü övvel, kezében széles karimáju, zöld és aranyos szegélyü kalappal. Az érsek az első padba ül, védője maître Boissaid mellé. Most megjelennek a birák. A huissier kikiáltja a tárgyalásra kitüzött ügyet. Erre a vádlott feláll és az általános kérdésekre felel. Azt mondja, hogy hetvenkét éves és aixi érsek.

Tagadja sértő szándékát, de elismeri, hogy a Falliéros miniszterhez intézett levelet ő irta. Az elnök kérdi tőle, hogy azt a második levelet is ő irta-e, a melyben a kultuszminiszterről kicsinylő nyilatkozatok fordulnak elő. Az érsek ennek az irását is elismeri és hosszabb fejtegetésbe bocsátkozik. Ez alatt hangja mindinkábbb erőteljesebb és patetikusabbá válik.

Azután Francziaország főügyésze, a Boulanger peréből ismeretes Quesnay de Beaurepaire veszi át a szót. Mindenekelőtt az udvariasságból ad leczkét a vádlottnak, melyet az a levelekben teljesen elbanyagolt. Mint tudósnak, irónak és papnak az illem szabályait szem előtt kellett volna neki tartania.

Különös éllel birálja azután a főügyész az érseknek hálátlanságát és hirlapi működését. Ha egy plébános püspökéhez olyan levelet irt volna, mint az érsek a miniszterhez, akkor alig ha lett volna nevetni valója. E levél irásával Francziaország nemzetközi viszonyait veszélyezteté az érsek és azon kormány ellen demonstrált, mely épen Krons-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tadtból tért haza. Az hazafiatlanság volt. Az érseket 3000 frank pénzbüntetésre és a perköltségek viselésére itélték.

A franczia excsászárné.

A Párisban megjelenő „Figaró“ érdekes dolgokat közöl az egykori császárnéról.

Följegyzéseiből adjuk a következőket:

A császárné attól a perczt ől kezdve, midőn III. Napoleon neje lett, a francziaországi és különösen a párisi szegényeknek valóságos őrangyala volt. Évenként ötszáz családnál többet segélyezett állandóan, nem számitva azon eseteket, midőn a sürgös szükség azonnali segélyt igényelt. És a mi jellemző, a segélyezetteknek legnagyobb része sohasem tudta meg, ki volt a jóltevő.

Erre nézve egy jellemző esetet hoz fel a boulevard lap, Egy reggel, midőn a császár és a császárné együtt költötték el, mint rendesen, reggelijüket, a császár szolgálattevő hadsegéde, Montebello gr. rendkivül zavarban lépett be a szobába. Midőn a császár zavarának okát kérdezte, elmondta, hogy egy kitünő tiszt irtozatos helyzetben van; nem tudják, családi ügy vagy játék-adósság forog-e fenn? de a tisztnek tizenötezer frankra van szüksége, mert különben egy egész család becsületére árny borul. A császárné szó nélkül kelt fel s lakosztályába menve, onnan egy levélboritékba zárva hozta magával a szóban forgó összeget s átadta a grófnak:

— A 15.000 frank itt van, tábornok, Sohase mondja meg nekünk a tiszt nevét!

Az 1870-iki háborut illetőleg azt mondták a császárnéról, hogy azt ő kivánta. Ennek éppen az ellenkezője igaz. A császárné irtózott a háborutól s mindent elkövetett, hogy azt megakadályozza. Midőn a minisztanács véget ért, melynek határozata a háborut elkerülhetlenné tette, a császárné azt kérdezte Parientől, mit tart a helyzetről:

— Azt tartom, asszonyom, — igy hangzott a válasz — hogy ha Anglia holnap találna egy formulát, mely nekünk lehetővé tenné, hogy elkerüljük a háborut, az angol kormány nagy érdemeket szerezne Francziaország iránt.

— Ugyanebben a nézetben vagyok én is, felel a császárné.

Az azonban igaz, hogy attól a pillanattól kezdve, midőn a császárnak a hadsereghez intézett proklamácziója megjelent, a császárné került mindent, hogy saját aggodalmainak nyilvánításával bátortalanságot keltsen. A császár betegsége akkor már oly mérvéket öltött, hogy távol kellett volna maradnia a harczterről.

De Napoleon megtiltotta az orvosoknak, a kik őt megvizsgálták s az orvosi véleményt kiállitották, hogy erről bárkinek is egy szót is szóljanak és különösen meghagyta azt, hogy a császárné előtt titokban tartsák bajának elmérgesedését. Ezt az orvosi véleményt lepecsételve, III. Napoleon halála után találták meg iróasztalában.

Midőn a forbachi és reichshofeni vereségek hire a Tuilleriákba megérkezett, a császárné Chabaud- Latour feljegyzései szerint ,a ki pedig royalista volt, igy nyilatkozott:

— Most már nem arról van szó, hogy a császárságot hanem arról hogy Francziaországot mentsük meg!

Egy más alkalommal, midőn Párisban már dinasztia-ellenes tüntetések voltak, a nála megjelent miniszereknek és szenátoroknak ezt mondta.

Ne gondoljanak önök a dinasztiára, hanem csak Francziaországra. Ha tudnám, hogy innen eltávozva, megkönnyitem a védelmet, rögtön távoznám.

És ezek nem voltak üres szavak, hanem a császárné tetteivel is igazolta azokat. Sedant megelőzőleg a Tuilleriákban felmerült az a kérdés, nem volna-e jó, hogy Vinoy tábornok, a párisi helyőrség parancsnoka, 25 ezer emberrel Sedan felé vonuljon. Ezzel szemben mások azt mondták, hogy ez esetben a főváros helyőrség nélkül maradna s a köztársasági párt rögtön megbuktatná a dinasztiát.

Cheorean szóról-szóra feljegyezte a császárnénak ez alkalommal mondott szavait:

— Ismétlem önöknek — igy szólt — ne gondoljanak sem velem sem a dinasztával. A hadsereg és francziaország sorsa lebegjen egyedül önök előtt. Mily óriási szemrehányás volna az, ha arra kellene gondolnunk egykor, hogy ennek a huszonötezer embernek a jelenléte a harcztéren biztisitotta volna a győzelmet, de mi e haderőt Párisban kötöttük le, hogy saját személyünket védelmezze Egy perczet se viszitsünk: Vinoy tábornok katonáival még ma induljon el.

Igy vált lehetségessé, hogy szeptember 4-én midőn Párisban a dinasztiát deposszedálták a forradalom nem találta magával szemben sem Vinoy tábornokot, sem hadtestét.

Borszék.

(Visszaemlékezés)

A nyáron Borszéken járva, hová zöld asztal mellé valék hivatalos, én is önhittség nélkül idézhetem a hős vezér e latin mondatait: „veni, vidi, vici.“

Igen — jöttem csilling-csallangos hármas fogatu bérkocsin, azon az uton, mely a vasuti állomás helyétől, recte Szászrégentől hosszartamra egy cseppentéssel se több se kevesebb, mint etabrupto 93 kilómeter, két lópihenővel Ratosnya és Toplicza utba eső községekben, mely utóbbi emberpihentető is lehetne egyuttal, ha feltéve, az itteni meghálást pihenésnek lehet nevezni.

E hosszantartó tengelyezés daczára mindazonáltal unatkozni nem volt okom. Már Dédán felül, a havas torkolatától, hol a Maros völgye szükebb szabása kezdődik, Topliczáig a jobbra-balra, mindkét oldalon kiemelkedő kőszirt-lánczolat közt szokott előtünedezni számos ismeretlen tárgy, melyen a szem gyönyörködve elégiti ki az elmerengésbe ejtett utazót. Ahelyett, hogy unatkoztam volna, bámészan szemlélgettem a fejem fölött széditő magasból legurulással s agyontöréssel fenyegető gulaszerü óriási csucs-oszlopokat, melyeket Plutó és Vulkán őskora a föld gyomra kigyuladásakor folyó anyagban oda feltett s a hidegebb légkör összehuzó ereje kőszirt alakokká merevitett.

A többféle, szebbnél-szebb alakok közül legflagránsabb és megragadóbb a hasonlatosságánál fogva nem közölhető közneven ismert kőszál, mindjárt Ratosnyán alul. — Gyönyörrel szemléltem a bátor havasi kecske-nyájat ugrálva a hegymagaslatokon, egyik kőszirtről a másikra, a széditő örvény felett. Ezeknek ördög a lábok, levegő a szárnyok. Topliczától Borszékig még kevésbé volt okom az unatkozásra. Elhagyva Topliczát a Székpatakán fel, az ugynevezett „Kránga“ hegy állott utunkba. Ez a Kárpát-hegylánczolatban másodrendü magas, képzelhetni minő fenn lehet. Egyelőre azt hittem, hogy a rajtavaló keresztülgázolás csak ábránd, hiuság; de csalatkoztam. Az utat tartva mindenütt egyforma ügetéssel csak akkor vettem észre, hogy magasban vagyunk, mikor a tetőt elértük.

Valóban a „Kránga“ hegy magaslatot keleti és nyugoti oldalán hetes kanyarulattal övedző e csiga ut, egy a maga nemében remekmű, mely dicséri alkotóját, nevük a közremüködőknek fel is van vésve momentális kövön mindjárt a hegytetőhöz közel. A hegy tul oldalától Borszék felé letekintve olyannak tünik fel az ut, mint alvó óriási kigyó, mely koronás fejét Borszék főterén nyugtatja. Igy hát Szászrégentől Borszékig még arra sem volt elegendő időm, hogy a látottakon komolyabban elmélkedhettem volna. Apropos: Borszék; ez most is az, mi volt tavaly, mikor szintén benne jártam; annyi kivétel tehető, hogy azóta több ház épült szebbnél-szebb stylban és külcsinnal: ugy nőnek ezek, mint a gomba ki a földből, mely mindenesetre előhaladásra vall. A többi közül elegánsul tünik ki a nyaralónak egyszerüen, de müvésziesen épitett „Nefelejcs“: a fürdőigazgatóság pénztárnokának, Puskásnak tulajdona, kényelmesen a fürdővendégek számára berendezve. A sétatéri nyüzsgés, a szokásos reggeli zene künn a „Kossuth-kut“ téren az erdő közt, — az idén Balog Bandi jól szervezett kecskeméti czigány zenekara által játszva; valamint az esti főtéren — mind, mind azon sablont tartja a hogyan ezelőtt volt, kivéve a hangulatot, a mi az idén nyomottnak mutatkozott a kedvezőtlen időjárás miatt. Egy heti itt létem alatt engemet is csak egy izben szállt meg a gerjedelem kisérletet tennem a fürdésre; ekkor is csak a zuhanyt vettem igénybe, a csont-fagylaló „Lobogó“-hoz vagy a hőség csilapitó „Vénus“ medenczéjéhez se kedvem se bátorságom nem fokozódott az indiferens idő miatt; a helyett kapuczinerem szürtyölgetésében kerestem enyhületet a „Remény“ árnyékában, a mi annyit tesz: tavaly épült uj szálloda.

Hanem Borszék minden különlegességei daczára, ugy a hogy van most, még a primitiv ponton áll azon modern szinvonalhoz képest, hová korszerü fejlődés által eljutni érdekében hivatva van.

A szárhegyi meg a ditrói birtokosság, melynek per utján most tulajdonába jutott, minden jót elkövet, minden helyest felkarol a fejlesztés érdekében s igy jogos reményünk lehet, hogy nemsokára az európai elsőrendü fürdők szinvonalára fog feljutni. Érdekes erre nézve a köztem s egy külföldi ismeretlen közt lefolyt párbeszéd, kivel Borszéken ez alkalommal véletlenül találkoztam legelőször s ki igy nyilatkozott: — „Uram! önök csak a felszinen tapogatódznak s még itt se tudják megbecsülni a dolgok valódi értékét, még kevésbbé képesek a dolgok mélyében kutatni. Önök a természet adta gazdag kinccsel áldott földön laknak, kényelemben nőttek fel s még sem tudják, hogy mi a munka, mi a szorgalom s hogy különösen mit tesz az: ésszel, igyekezettel semmiből teremteni. Önök nem tudják, hogy mit rejt e szó magában: Borszék.

Nem tudják, hogy ez egy kincses tárház, melynek környezetében mineralogiai felfogásom szerint arany, ezüst, réz, vas, kőszén stb. akna-képes ásványok mellett a márvány s egyéb drága kőcsoportokból álló kőzetek már magukban véve is képeznek egy nagy értékü kincset.

És nemcsak egyszerü ásványokról lehet itt szó, hanem a világ legbecsesebb és legdrágább ékkövéről: a gyémántról, mely e környéken nagy mennyiségben van elrejtve, amint ezt a körben elterjedt nagymennyiségü szén, kivált a borvizben mutatkozó szénsav dus tartalma engedi gyanitnunk.

A kincsek e tárházához nem egy rozzant állapotu kőut, de egy gyorsjáratu vaspálya se lesz képes megtenni annak idejében a közlekedési, szállitási szolgálatot. Én — ugymond — egy gazdag bankár ügynöke vagyok Londonból, azon bankárnak a ki az európai pénzpiaczon egy tömjénezett souverén. Nevet nem közlök, tudni fogja ön már ennyiből személyleirás nélkül, hogy kiről lehet szó. Nekem eredeti nevem Izsák Mátyás.

Évek óta vagyok ide kiküldve, kutatok fürkészek a föld alatt, a föld szinén a hol valami csak van, kizsákmányolni a hasznot, értékesiteni az értéktelen tárgyakat, gazdát szerezni a gazdátlan tárgyaknak stb. mert tetszik tudni a világ nem állhat mindig igy a hogyan van; a készből élni, a sültgalambot várni balgatagság, többé nem lehet; azon consortium tehát, melynek elnöke által kiküldve vagyok, alakulási szabályaihan, programmjába évtizedekkel már ezelőtt épen azon czélt tüzte ki, hogy a földnek, mely Falb szerint különben is közel áll a kihüléshez, termelő képessége, kincse kiaknáztassék mielőtt kihülne s az emberiség róla elenyészne, hogy addig is a nyomort bőség váltsa fel.

A consortium eddig csak azért vár és késett Borszékkel, mert nem tudta, hogy kinek részére fog eldölni ennek s a környéknek tulajdona s hogy kitől szerezhető meg biztosan; már most az arányositással tudva ezt, vetek bele két évi időt s a borséki fürdő és üzlet gyeplőjét a consortium fogja kezébe ragadni; mit neki e czélra 10 - 20 millió és nem kell egy évtized, hogy a nagy vállalat 100 meg 100 milliókat hozand forgalomba; 100 meg 100 gyárak füstfellegei fogják besötétiteni a láthatár; 100—200 akna, egy-két száz csatornán folyó borviz fog naponta egy-két ezer munkást foglalkoztatni, a gyergyói és csiki székelyeknek munkát adni, a munka nemléte miatt eddig divatozott Moldvai kirándulást is befogja szüntetni. Az igy kiaknázott kincs nem vasuton lesz szállitva, mely nem lesz elég e czélra, hanem villanyos légsineken, repülő léghajókon, melyen Edison a consortiummal való jó viszonyból folyólag épen most töri a fejét; elfogja szállitani a szélrózsa minden irányában a világot elárasztó kincseket.

Bevégzett beszédét a kétely miatt észrevétel nélkül nem hagyhatva, azt a megjegyzést találtam tenni, hogy én mindezek iránt Tamás vagyok: mert ha ez igy volna, kormányunk addig a kincstár érdekében is beavatkozott volna; a szászrégen-borszéki vasutat eddig rég kiépitette volna; de ő erre a következő rövidséggel válaszolt: „Az önök kormánya uram s valamennyi kormány e tekintetben egyiránt érzéketlen; olyanok ők, mint a gyermek, a ki szerezni nem tud, hanem a mit a szájába adnak, azt megeszi. S ezzel kezet szoritva elváltunk.

És én most jövök reá, most tudom meg, hogy kivel volt tulajdonképen dolgom; most jut eszembe Jókai „Jövő század“ regénye s annak hőse Tatrangi Dávid, kinek atyja Mozes volt, a ki ép e tájan fedezte fel az ikhont, azt az anyagot, melyből a repülő gépet készitette s melylyel a muszkát megverte; tehát Izsák Mátyás urama nem volt más, mint Tatrangi Mátyás, a kivel én találkoztam a nyáron Borszéken legelőbb és igy fényesen győztem, miért e sorok élére méltán oda irhattam: veni, vidi, vici.

(—r—l.)

Gyilkos szülők

Budapest, nov. 25.

A fővárosi államrendőr ség tegnap Földes törvényszéki biró aláirásával Gyorokról (Aradmegye) táviratot kapott, a melyben a törvényszéki biró megkereste a főkapitányságot, hogy a József-körut 53-ik szám alatt lakó Tüzes Béla volt gyoroki lakost és nejét, született Gergely Katalin takaritónőt, gyilkosság gyanuja alatt tartóztassa le. A rendőrség eleget is tett a törvényszéki biró kivánságának s a két letartóztatott már be is ösmerte kegyetlen bünét. Saját édes leányuk kiontott vére tapad a vadállatias szülők lelkére s e bünöket még tetőzi az, hogy a leányukat a bün elpalástolása végett elevenen elásták, ugy hogy a gyermek iszonyu kinok közt halt meg. Régebben történt már a kegyetlen bün, s most is csupán a véletlen hozta nyilvánosságra. Körülbelől egy éve már hogy Tüzes Béla volt bádogos Mari nevü 14 éves leánya Gyorokról eltünt. Az eltünést a szülők maguk tudatták az ottani rendőrséggel, a mely nyomozást inditott a leány hollétének kideritése végett, de a nyomozásnak nem lett eredménye.

A szülők ezenkivül az ismerősöknek azt állitották, hogy leányok egy nagybátyjuknál Tüzes nevü deési közjegyzőnél van.

Az apa állitása szerint a leány fiatal kora daczára feslett életet élt, a korcsmából többször ittas állapotban került haza, miért a szülők kegyetlenül bántak vele s igy valószinünek tartják, hogy a leány e miatt meuh világgá. Az esetet gyorokon már el is felejtették s az eltünt leány szülei is elköltöztek a községből.

A házba, a melyben Tüzes lakott, az ő távozása után uj költözködött be. Nemrég az történt, hogy a pinczében a télre zöldséget ástak el és e közben egy fiatal leány holttestére akadtak, a mely már a felismerhetlenségig bomlásnak volt indulva. A titokzatos leletet tudomásra hozták az illetékes hatóságnak, a mely vizsgálatot inditott a gyilkos kinyomozására.

Csakhamar felszinre került Tüzes Mari titokzatos eltünése és megállapitották, hogy a talált holttest a leányé. A gyilkosság gyanuját nem volt nehéz az apára háritani mert hiszen ez maga vallotta a rendőrségnek, hogy leányával kegyetlenül bánt. Ez alatt a gyanu alatt táviratozott Földes báró a fővárosi rendőrségnek, a mely csakhamar letartóztatta és vallomásra birta az apát. Tüzes körülbelül 4—5 hét óta lakik a fővárosban. Nemrég a csömöri-uton lakott családjával egy kis hónapos szobában s csak a mult pénteken hurczolkodott át dr Hirschmann ügyvédjelöltnek a József-körut 53. szám alatt levő lakásába, a hol a felesége takaritásért egy szobát és egy konyhát kapott Hirsohmanntól.

Hirschmann aradi ember és aradi ismerőseinek az ajánlatára vette magához Tüzest és családját. Tüzes csak nagy ritkán lépett ki lakásából s ha elment is egy-egy órára, azt rendesen este tette. Földes törvényszéki birónak a távirata folytán tegnap este Zsarnai kapitány két detektivvel Tüzes lakására ment, de ez épen nem volt otthon. A detektivek tehát a házmesternél vártak reá, de nem látták meg hazamenetelét s igy csak reggel mentek föl ujra a lakására. Tüzes egy ládának a tetején épen levelet irt, mikor a detektivek letartóztatták és felöltöztetve a feleségével együtt a rendőrségre vitték. Tüzesék a rendőrségnél eleinte mindent tagadtak, de később azután azt a megrenditő vallomást tették, hogy a leányukat ezelőtt egy évvel agyba-főbe verték s azután még élve elásták a pinczében. A rendőrségnél pedig azért jelentették fel a leány eltünését, hogy a gyilkosság gyanuját a kerüljék.

Tüzesnek öt gyermeke volt, két fia és leánya Négy ezek közül már meghalt, egy azonban, a 12 esztendős Antónia most is életben van s egész ma reggelig a szülőknél lakott. A rendőrség a leányt egyelőre a házmesternél helyezte el s a napokban gondoskodni fog neveltetéséről. Ez az értelmes leány azt mondja, hogy az apja a leánygyermekeket soha ki nem állhatta, mig a fiukat annyira szerette hogy ezeknek halála alkalmával még sirt is. Különösen haragudott azonban a 14 éves Marira, a ki mint kis testvére mondja, nem volt olyan feslett élete mint az apja vallotta, hanem okos szelid leány volt. A letartóztatott gyilkosokat a rendőrség már ma átkisérte a kir ügyészségre a honnan az aradi ügyészség börtönébe szállitják őket.

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA“.

1891. november 26.

Keserü pohár.

ANGOL REGÉNY.

A DÓRA szerzőjétől.

Az „Ellenzék“ számára forditotta: Amica.

XII.

(Folytatás.) (23)

Amint Henrynek a tekintete a keskeny sirhalmon nyugszik, mely mellett állanak, szemeiben oly mélységes bánat és gyötrelem van, hogy Róza önkénytelenül közelebb húzódik hozzá, s részvéttel sugja:

— Szegény Henrym, mennyit szenvedtél!

— Szenvedtem! — ismétli Dacre olyan tekintettel, mely ezt az egy szót oly sokat mondóvá tevé.

Ekkor megfordult, s a Róza kezét erőssen megfogva, változott és szenvedélyesen sóvár hangon azt mondja:

— De Rózám, engedjük, hogy a mult temesse el halottjait, forditsunk hátat neki, s gondoljunk a mi boldog jövőnkre. Édesem ugy-e te tudod, hogy az a jövő mi lesz? — Te még mindig szeretsz — és nem taszitasz el magadtól azért a csalásért, melyről meggyőződtél, — hogy nem volt az én bünöm.

— Oh, nem — nem! — kiáltja Róza zokogva. Talán majd későbben, de nem most, nem most — és nem itten.

— De igen, itten, és most. — Róza, eljegyzésünk és hüségünk esküje ünnepélyes lesz és komoly, s a halott jelenlétében bátran beszélhetünk róla.

Ha Maud látni és hallani tudna bennünket, tudná, hogy utolsó kivánsága teljesült.

— Talán tudja — sugja Róza, egy kissé megrázkodva, s félénken nézve körül. — Oh, Henry, te tudod, hogy szeretlek, s hogy nem tudok megváltozni. Még, ha valóban olyan hütelen és kegyetlen lettél volna is, a milyennek gondoltalak, nem tudtam volna szerelmemet töled megtagadni. Ezt onnét tudom, mert erőssen próbáltam azt tenni.

— Drágám — mormogja a férfi, s arcza örömtől sugárzik.

— Nem Henry, még nem. — Várnunk kell, — s Róza ésdeklő tekintettel huzodik hátra.

— Várjunk? — Igen, édesem, tehát várakozni fogunk, várakozni egy egész évig — de azontul egy napot — sőt egy órát sem többé. Most nem kérek töled többet, csak azt a nehány szót, melylyel minden félelmemet és aggályomat le fogod csendesiteni. Róza, mond, oh mond — „Henry szeretlek.“

A leány egy pillanatig haboz, aztán felemeli kipirult arczát s egész őszinteséggel azt mondja:

— Édes Henrym, te azt tudod.

— S midőn az év bevégződik ejösz hozzám?

— Igen!

Ekkor az ifju magához vonja, s egy perczig némán állanak ott, kimondhatatlan boldognak érezve magukat.

— Ugy-e nem jösz az apátságba? — kérdi Róza, a mint a temetőből távoznak.

— Nem, csak a kapuig kisérlek, de ugy-e Rózám, megmondod Nesbittéknek?

— Igen, ha kivánod — volt a válasz, kissé zavarodott tekintettel, és olyan hangsulyozással mi azt jelentette, hogy ő a maga részéről nem igen kivánja azt tenni.

— Édesem, én határozottan kivánom, hogy mond meg ők jó és igaz barátaink mind a kettőnknek, s nem szabad tőlük semmit titokban tartani Ha előbbi visszonyunkat tudták volna.

Elhallgatott, rövid türelmetlen sohajtással fékezte magát s Róza, ki a multra minden vonatkozást kerül, félbe szakitja.

Henry, légy nyugodt, megmondom nekik rögtön még mielőtt lefeküdnénk.

Helyesen édesem. Jelenleg nem kérek tőled többet! És most Rózám, beszélj nekem valamit a jó Lindsaynéról, és Cornvalli otthonodról.

Ez olyan kivánság, aminek a leány örömmel engedelmeskedik. Fényes képet vázol arról a családról melynek körében a két utolsó évet töltötte.

Hálás lelkesedéssel beszél növendékeinek a szelidségéről, s beteg anyjok változhatatlan jóságáról.

Henry alig tudnám őtet mostan elhagyni — végzi majd nem bánkodva, amint eszébe jut, hogy az utóbbi napokban mily keveset gondolt e drága betegre. Henry — folytatá — ő nagyon jó volt hozzám, eleitől kezdve végig, inkább leányának tekintett, mint nevelőnének és ő oly beteg, és szüksége van reám.

De nincs annyi szüksége reád mint nekem — szólt közbe Henry szenvedélyesen. Azonban, hirtelen eszébe jutott a szerepe, s szelidebben tevé utánna — nem is veszlek még most el tőle, és édesem, megnyugtatásomra szolgál az a tudat, hogy jó helyen vagy, s nem tartozol az elnyomott és sanyargatott nevelőné közzé. Mikor mégy vissza hozzá?

— Holnap! — mondja Róza egy kis gyenge sohajjal, amint a ligetből kitérve az Apátság kapuit meglátja s tudja, hogy az elválás pillanata közeledik.

— És most elbucsuzunk — mondá.

— Igen, elbucsuzunk, mert nem foglak látni az elinduláskor sőt az állomásra sem megyek ki, mert ha ott lennénk, alig tudnálak elereszteni, tehát édes Rózám hü angyalom, Isten veled.

Az elválás mind a kettőjüknek éles fájdalmat okoz, de gondolatukban igen sok van most, ami azt édessé és elviselhetővé teszi, s nem időznek hosszasan a bucsuzás fellett.

Öt percz mulva a bucsuzás után Dacre ur a saját háza felé siet.

Róza pedig Nesbitt Milivel találkozva az előcsarnokban, távollétét indokolta, s késedelmét félig kimagyarázta, még pedig olyan nyugalommal, hogy a Mili keblében legkissebb gyanut sem ébresztett.

Később, midőn az ebédnek vége volt s a három nő a szalonban együtt volt, akkor a Róza hallgatóinak az érdeklődése igazán fel lett ébresztve.

Történetét nem volt könnyü elmondani s a két orczája fájdalmasan ég, mig azt elmondja.

De szerencsére hallgatóinak a szive tele van részvéttel. Nesbittné és a leánya gyorsan megértik, s az utóbbi ki is fejezi örömét a történtek felett.

— Oh te kedves, okos, becsületes Róza kiáltja Mili, s felugrik s megcsokolja a barátnéját,

Természetes hogy a történetnek ez az egyedüli helyes bölcs és illő befejezése, de alig mertem reménlleni, hogy teljesüljön — attól féltem, hógy valami nevetséges ellenvetést fogsz tenni, s szegényt Dacre Henryt egy ujabb vezeklésnek teszed ki, midőn mindenki tudja, hogy eleget szenvedett már.

— Igen, ő eleget szenvedett — hagyja helybe Róza.

Aztán, sóvár tekintettel néz Nesbittnére, mert érzi, hogy annak az itélete nagyobb súlyal bir előtte, mig a Mili iránti barátsága, annak a nyilatkozata után, még melegebb és erősebb lett s azt mondja.

Nénikém, mit gondol, rosszul cselekedtem? Azt gondolva, hogy jelenleg nem lett volna szabad mondanom semmit? hogy várakoznom kellett volna?

A megnyugtatásnak és vigasztalásnak egy egész világa van azon jóságos mosolyban, melyel Nesbittné a Róza bátortalan kérdésére válaszol.

Édesem, meg vagyok elégedve veled, te helyesen becsületesen és egyenesen jártál el. Semmiképen sem vádolhatodmagadat és az a legbiztosább bizonyitéka annak hogy senkinek sincs joga téged vádolni.

Róza háláson csókolta meg a vigasztalás szavakat mondó ajkakat, és aztán a saját szobájába vonul örömmel fogadja el a Nesbittné által mondott mentséget hogy fáradt és szükséges kinyugodni magát, mert holnap reggel korán kell felkelni, és Róza érezte, hogy távozásával nem a „jellemét“ de a történetet hagyja maga után.

Vajjon mit fognak az emberek mondani ha meghalják? tünődik magában amint fel homlokát az ablak hüvös üvegéhez hajtja — s nedves szemekkel néz fel a csillagos égre.

Vajjon megértik és olyan jókat lesznek a milyenek Mili és az anyja voltak vagy azt fogják gondolni, hogy rosszul cselekedett?

— Lent a földszinten e kérdésre nincs meg volt adva a válasz csak hogy ő azt nem tudja.

Nesbitt ur oly teljes és őszinte megnyugtatásait nyilvánitja, a mi Rózának örömet okozná ha hallaná.

(Folyt. köv.)

Erdélyi Múzeum-Egyesület Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Știință - BCU Cluj-Napoca.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 26.

— **A kolozsvári Mentő-Egyesület** által kibocsátott aláírási ivek már [illegible]ra rendezve vannak, hogy a tagsági [illegible] beszedése a legközelebbi napokban [illegible]kezdődik az egyesületi pénztárnok Ta[illegible] József gyógyszerész ur által kiállított [illegible]tákra. A dijak gyors befolyása igen ki[illegible]tos, mivel — mint értesülünk — az [illegible]ület vezető férfiai a felszerelési munká[illegible] a jövő hó folyamán teljesen befejezni [illegible]dékoznak, hogy ily módon az egyesület [illegible]ködését január hó 1-én annál bizonyosab[illegible] megkezdhesse.

— **Az egyetemi kör hangver[illegible]nye**, mely a jövő hó közepén lesz, igen [illegible]yesnek igérkezik. A müsort a felolvasás, [illegible]vallat, ének, egy fiatal s máris jónevü [illegible]gramművészünk játéka és egy szindarab [illegible]nítik ki. A szindarab czime „Nyol[illegible]adik pont“ vigjáték, irta: Murger, [illegible]fordította: Szerdahelyi. Női szereplők: Mi[illegible]y Mariska és Benel Pauline k. a. a férfi [illegible]repek Oberschall Pál és László Zoltán ur [illegible]be vannak letéve. Miután a hangver[illegible]ny iránt az érdeklődés nagy, következtet[illegible], hogy jól fog sikerülni.

— **Uj darab.** „Musotte“, a sokak [illegible]al annyira magasztalt, mások által annyira [illegible]rhoztatott uj szinmü, melyet Guyde Mau[illegible]sant és I. Normaud irtak s Paulay Ede [illegible]ltott magyarra, szombaton kerül nálunk [illegible]mor szinre. A darab kétségkivül erős rea[illegible]mmal van irva, de általában véve érdekes [illegible] a valódi életből van meritve.

— **Meghivó.** Az erdélyi Muzeum-[illegible]gylet bölcselet, nyelv- és történettudomá[illegible] szakosztálya f. hó 28-án szombaton d. u. [illegible] órakor a Kereskedelmi Akademia diszter[illegible]ben fölolvasó ülést tart, melynek tárgyai: [illegible] Pór Antal: László erdélyi vajda. 2. Gya[illegible] Farkas: Adalék Tótfalusi Kiss Miklós [illegible]éhez. Kolozsvár, 1891 nov. 26. Az elnök.

— **Katalin-estéje a belvárosi rom. kath. leányiskolában.** Egy zárt [illegible]ör, nem annyira házi mint inkább iskolai [illegible]ünnepély folt le a belvárosi rom. kath. leány[illegible]kola V. osztálya tantermében nov. 24-én a [illegible]dáztani előadások végeztével. Ugyanis ez [illegible]tály növendékei meglepték derék tanitó[illegible]nőiket t. Szigethy Katalint névnapja [illegible]ünnepén egy ünnepély rendezésével, mely [illegible]gyrészt a hála kifejezése, másrészt az pe[illegible]dagogai nevelés megható bizonyitéka volt. „Műsorral“ meghivták a tantestület minden [illegible]gyes tagját, kik a tanitóval együtt meg is [illegible]jelentek. A növendékek mindenekelőtt egy szép virágcsokrot nyujtotttak át az ünnepelt tanitónő kisasszonynak. Azután karban éne[illegible]lték szépen Mohl Irma tanitónő hang[illegible]mellett. Szavaltak többen s mind szé[illegible]pen. Játszottak szindarabot is a rögtönzött szinpadon: „Kettő közül a harmadik, vigjáték [illegible] felvonásban. Végül a „Koltus asszonyt“ adták többen. Az ünnepély a legjobb hangulattal végződött,

— **Meghivás.** A Mária Dorothea Egyesü[illegible]let Erdélyrészi köre f. hó 28 án d. u 5 óra [illegible]kor tartja rendes gyülését a helybeli áll Tanitónőkép[illegible]intézet nagytermében, melyre a fent nevezett egye[illegible]letnek mindegyik helybeli választmányi és rendes [illegible]tagját valamint tisztviselőit kiváló tisztelettel meghivja [illegible] elnök meghagyásából Keul Sarolta egyleti titkár. A gyülés tárgya a 1. A mult ülés jegyzőkönyvét [illegible]hitelesitése Pap Mária. 2 Karének éneklik a képezdei [illegible]növendékek. 3. Szavel Némethy Lenke tanitónő 4. In [illegible]ditványok és folyó ügyek tárgyalása.

— **A kolozsvári** polgári dalegylet f. évi novem[illegible]ber 8 án megtartott estélyén felül fizetni sziveskedtek [illegible]következők: Hegedüs Sándor orsz. kép 10 frt, Vincze [illegible]István 3 frt, Nedoroszték János 2 frt, Petrovics György [illegible] frt 50 kr. Gyermán Demeter. Károly Ferencz, Marosán [illegible]István, Feleházi N, Farkas Antal, Kerekes József, [illegible]Szombatfalvi János, Lugosi Báldi, Káplán Mihály 1—1 [illegible] frt, Szentpéteri Gyula, Bodolai József, Szöcs András, [illegible]Gergely Kálmán 50—50 kr. Péter N. 30 kr. Összesen [illegible] frt 80 kr. Fogadják a nemes szivü adakozók az [illegible]egylet legforróbb köszönetét Kolozsvárt, 1891 nov 25 [illegible]Gill János d. e titkár.

— **Gabonaárak.** A kolozsvári heti[illegible]vásáron ma a gabonaárak a következők voltak: Buza, egy nagyvékának az ára 2 frt 50 2 [illegible]frt 60 k. törökbuza 1 frt 40 kr. rozs 1 frt [illegible]60 kr. zab 70—75 kr. volt.

— **Felhivás.** Felhivom azon t. szü[illegible]lőket és gyámokat, a kiknek gyermekeik [illegible]mellé nevelőné, vagy magántanitóra van szük[illegible]ségük: méltóztassanak ebbeli szándékukat a „Középiskolai tanárjelöltek segélyegyesületé“-[illegible]nek elnökével vagy titkárával közölni, a kik az ilyen megkereséseket a választmánynyal [illegible]egyetérve — mint eddig, ugy jövőre is az [illegible]illetők legnagyobb megelégedésére fogják el[illegible]intézni. — Kolozsvárt, 1891. nov. 25. Kiss Pál s. egyleti titkár,

— **Az orvosok és természet[illegible]vizsgálók** vándorgyülésén a mely a jövő [illegible]év nyarán Brassóban lesz, a több év óta [illegible]ismetelt társadalmi szakosztály is nagyobb [illegible]tevékenységet fog kifejteni. A központi vá[illegible]lasztmány a szakosztály vezetésére Koos Ferencz tanfelügyelőt kérte föl és több pe[illegible]dagogust és kultur kérdésekkel foglalkozó [illegible]irót kért meg előadások tartására.

— **Erzsébetváros** képviselőtestülete 1891. évi november hó 25-én rendkivüli közgyülést tartott, melynek tárgysorozatába az 1891. évi XV. t.-cz. értelében már 1892. év kezdetével felállitandó kisdedóvoda költségei fedezésének mikéntjére nézve tenendő intézkedés is fellett véve E tárgynál dr. Isekutz Viktor ügyvéd, képviselő testületi tag — a közügyek iránt már többször tanusitott s ez alkalommal jegyzőkönyvileg is elismert és köszönetet nyert — azon hazfias áldozatkészségének adta élő tanujelét, hogy a felállitandó kisdedóvoda helyiségére egy a tulajdonát képező s a nemes-utczában 198. házszám alatt levő házastelkét és tartozékait ajándékozta a városi közönségnek nemcsak, hanem az óvoda ezen helyiségének átalakitása és berendezéséhez szükséges kiadások részbeni fedezetét is magára vállalta. Adjon Isten e városnak sok ily nemesszivü jótevőt.

— **Kinevezés.** Simó Balázs székelykereszturi járásbirósági aljegyző a székelykereszturi jbárásbirósághoz albiróvá kinevezetett.

— **Pályázat.** A beszterczei kir. ügyészségnél ügyészi állásra 1500 frt. fizetés, 300 frt. tisztipótlék 200 frt, lakbér, határidő kéthét.

— **A szépitő-egylet** javára egy forintos nyugtáikat kiváltották: Hajós János, Hajós Béla, Hóry Béla, Gámán Zsigmond, Korbuly Bogdán. Az egyesület választmánya a nemesszivü adakozóknak hálás ,köszönetét nyilvánitja.

— **Szerelmi dráma** játszodott le Karczagon. Kálmán János asztaloslegény régebb idő óta szerelmi viszonyt folytatott egy Oroszi Erzsébet nevü özvegyasszonynyal. Észrevette ujabban, hogy a menyecske megcsalja. A féltékenység e hó 21-én este is az özvegyasszony ablaka alá vitte. Bekopogtatott és valami könyvet kért vissza. Mikor az asszony a függöny szélét félrehuzta, hogy kitekintsen, Kálmán egy férfit pillantott meg a szeretője szobájában. Revolvert rántott elő dühében és belőtt az ablakon. Golyója az asszonyt kal mellén találta s a hátán jött ki. Kálmán azután hazament és halálra szánván magát, bucsulevél irásához fogott. Nem fejezte be, mert meghallva, hogy jönnek elfogására a csendőrök, főbelőtte magát. A legény rögtön meghalt, az asszony, bár sebe sulyos, alighanem életben marad.

— **Wenzel Gusztáv halála.** Wenzel Gusztáv ravatalát tegnap délután állitották fel a gyászházban, melynek bejárata s kapualja is gyászlepellel van bevonva s diszitve. Az önkoporsó, melyet még tegnap lezártak, magas ravatalon van elhelyezve s diszes menyezet borul föléje. A ravatalt egészen elboritják a szebbnél-szebb koszoruk s mellé van helyezve az egyetem rektori s dékáni jelvényi is. Ma egész délelőtt folyton érkeztek a résztvevő látogatók, kik nemcsak a ravatalos termet, hanem a szintén gyászbaboritott elfogadó termet is egészen megtöltötték. — A látogatókat a család nevében az elhunytnak három fia fogadta. Az egyetem jogi karán ma d. u. a temetésre való tekintetből, rektori rendeletre, szünetelnek az elöadások. Az ifjuság 3 órakor az egyetem bejáratánál gyülekezik s az olvasókör gyászlobogója alatt testületileg vonul a gyászházhoz. Az olvasókör koszoruját Rényi József olvasóköri elnök s Parcsetich Béla joghallgató helyezték a ravatalra, kifejezve egyuttal az ifjuság részvétét is a család előtt. Koszorukat küldtek a ravatalra: „Feledhetetlen jó atyánknak — yigasztalhatatlan gyermekei“ (babérkoszoru széles fekete szalaggal), „Szeretett apósának — Karolin“, „Kedves rokonának — özvegy Heinrich Alajosné“, „A jog- és államtudományi kar — feledhetlen kartársának“, „A magyar tudományos akadémia — Wenzel Gusztáv rendes tagjának“, „A magyar tud. akademia történelmi bizottsága — legrégibb tagjának“, „A magyar történelmi társulat — dr. Wenczel Gusztávnak“, „A joghallgatókat segitő egyesület — dr. Wenczel Gusztáv, tiszteletbeli tagjának“, „A tud. és müegyetemi olvasókör, az egyetemi ifjuság nevében — Kövesdi dr. Wenczel Gusztávnak“, „A tudomány-egyetem rektora és tanácsa — doktor Wenczel Gusztávnak“, „A főrendiház — dr. Wenczel Gusztávnak“. Az egyetem tanácsa a következő gyászjelentést adta ki: A budapesti kir. m. tudomány-egyetem rektora és tanácsa, fájdalomtól meghasottan adja tudtul a gyászhirt azon sulyos veszteségról. mely a hazai tudományosságot érte az által, hogy felejthetlen kartársuk, kövesdi dr. Wenczel Gusztáv, a magyar főrendek házának tagja, ezen kir. tud. egyetem volt rektora, stb. f. év november hó 23-án elhunyt. Áldás és béke poraira.

— **Csonka Bálint rablása.** A szegedi alsótanyák hirhedt rablóvezérével foglalatoskodott a szabadkai törvényszék. Régi história ez, igen régi, még a hatvanas évek sötét rablóvilágából való. Még 1862. év deczember 2-án megtartott bajai vásár utasait a saári pusztán, a kislegyeni határban 2 lovasrabló megtámadta s mintegy 38 kocsit kirabolt. Ezen rablás gyanuja Czibere Sándor ó-moroviczai felelős örre is esett. A zombori megyei törvényszék 3 tanu vallomása folytán 1864-ben 18 évi fegyházra itélte. Czibere Sándor folytonosan tagadásban volt és társait sem akarta megnevezni. 1966-ban szállittatott az illavai fegyházba. Ott Csonka Bálinttal a hirhedt rablóval találkozott, akinek elmesélte, hogy ő egy rablás miatt ártatlanul van elitélve. Csonka Bálint az illavai fegyházból időközben megszökött, de rövid időre a Rádai-féle szegedi delegált büntető törvényszék elé került, ahol az általa elkövetett 36 rablás között azt is beismerte, hogy a kislegyeni határban történt rablást nem Czibere Sándor, hanem ő követte el, mert ő volt a rablóvezér. A delegált büntető biróság az esetről jelentést tett az igazságügyminiszteriumnak, ez a fegyházból Czibere Sándort a szegedi delegált törvényszék elé állitotta és a perujitást Mánits Péter ügyvéd védencze érdekében is adta. Midőn a delegált biróság megszünt, a kir. kuria ez ügyben a szabadkai kir. törvényszéket mondotta ki illetékesnek és 1874-ben Czibere Szabadkára helyeztetett. Ez ügyben Czibere Sándor ujabb bizonyitékokkal állt elő, nevezetesen 2 tanuval alibijét igazolta, hogy ő abban az időben, midőn a rablás történt, a helyszinén nem is lehetett, söt az egyik tanu Stirnm Ignácz utóbb is kihallgattatván kijelentette, hogy ő a zombori megyei törvényszék előtt sohasem tette azt a vallomást, hogy Cziberét a rablók között fölismerte volna. Ez a tényállás, miután a megidézett tanuk közül többen nem jelentek meg, a tárgyalás elnapoltatott.

— **Tartózik-e a szakácsné fát hordani?** A makói rendőrség szerint igen. Egy kereskedő ugyanis a minap Szegedről hozatott szakácsnét, a ki a legtökéletesebb elegancziával foglalta el az állását. A kereskedő azt hitte, hogy ez lesz az a bizonyos előkelőség, mely oly nagy városban, mint Szeged, még a szakácsnékra is ráragad. Pedig nem igy volt. — Az uj szakácsnő nem akart fát hozni a konyhára, se vizet. Azt mondotta a csodálkozó gazdának, hogy az ő megboldogult férje szolgabiró volt, hát ő nem fog fát és vizet hordani. — Rendőrség elé került a dolog s a szakácsnő ott is csak azt hajtotta, hogy „Az én férjem 35 évig volt szolgabiró, nem hordtam én fát meg vizet soha!“ Az aikapitány kimondta az itéletet: „Hát azt okosan tette, ha szolgabiróné korában se vizet, se fát nem hordott a konyhára — most azonban, szakácsné korában kötelessége ezt is megtenni!“

— **Kémkedés.** Saint-Etienne-ben, mint egy párisi táviratunk jelenti, sulyos kémkedési esetnek jöttek nyomára. Egy Walter nevü tőkepénzes u. i. kisérletet tett, hogy a fegyvergyár munkásaitól az uj lovassági karabinusok mintáját megszerezze. Waltert letartóztatták. Még több letartóztatás várható.

— **Egy óriási hordó pusztulása.** Országszerte hires volt az az óriási boros hordó, mely az Eszterházy grófok, Tata melletti, báji szőlőhegyi pinczéjében 2 hosszu századig állott. A hordó ürtartalma 2500 hektóliter volt. — A jobbágyság idejében a hübéresek ebbe hordták a „tizedet“ majd később pedig az Eszterházy uradalmak termését helyezték el benne. Már 20 év óta használhatatlan állapotban van a hordó, három dongája elrothadt, s nem találtak oly fát az egész országban, mellyel kijavitották volna. A nagy hordó végre is a napokban összeroskadt, és most hatalmas dongái, vasabroncsai tanuskodnak régi nagysága mellett.

— **Muszka étlap.** Nem érdektelen tudni, hogy mi mindent össze nem esznek a mi kedves orosz szomszédaink, a fehér czár szolgo lelkü vasalljai ebben a reájuk nézve valósággal kritiőusan böjties, éhinséges időben. A muszka gyomor sohasem volt valami finnyás tapasztalhattuk ezt a — 49-es években is, de most meg éppen mindent össze eszik, a mi csak a keze ügyében kerül, A buza-polyva, melyet azonban korántsem bocsátanak át „Backer“ féle konkolyozó gépen képezi egyik legfinomabb eledelüket, melynek a lisztjéhez még makkot, labodát, fürészport, papir-tömeléket esznek s különféle összeőrölt fa kérgeket no meg szalma szecskát is kevernek. A kutyákra, macskákra, patkányokra, görényekre és a többi más ily „lelkes“ négylábu állatokra is rossz esztendők járnak, mert a muszka paraszt ezen állatok „finom pecsenyéjét“ is élvezettel porczogtatná meg, ha ugyan jutna neki ezen „izletes pecsenyéből“ is elég. Mert nagy baj az, hogy igen sok az éhes száj, és kevés a tápláló falat. Oroszországra egyszóval nagyon nyomorusápos idők járnak, s „derék muszkáinknak“ — az ur pusztitaná ki a fajtáját — nemcsak a dögvésszel, fekete halállal, a zord tél nyomoruságaival, hanem még az éh-halál kinjaival is kell küzdeniök. Helyzetük egyszóval épen nem irigylendő és nálunk még a iegutolsó koldus is boldogabbnak mondhatja magát, mint ott például egy „telkes gazda“ a jaroszlávi kerületben, a hol már „vér“ is folyt a kenyérért! . . .

— **A galamb és a fecske.** Ki hitte volna valaha, hogy a két madár, a fecske és galamb, konkurrencziára keljenek egymással? Pedig meg van a fecske- és a galamb-harcz s a küzdelemből alighanem az is ezt villa-tulajdonos és frakk-viselő gigerli a fecske kerül ki győzedelmesen. — Azért mert ugy a katonatisztek, mint a szerelmesek sőt néha egy személyben mint a kettő, a galambot nagyon is lassunak találják és a fecske nyilallásának adják az elsőséget. Beható kisérletekből, a melyeket — ne felejtsünk el — katonai és nem szerelmi szakemberek eszközöltek, kitünt hogy a galamb átlag 27 28 méternyi sebességgel repül egy másodpercz alatt, a fecske ellenben 67—69 métert is megtehet. Francziaországban, a hol a harczi és szerelmi hóditás uralkodó plánétát képez, mindjárt levonták a következményeket és a fecskét (mivel különben is szép egyenruhát visel), egyelőre csak papiron, megtették harczi hirvivőnek s a Mont-Valári-en éz a Mont-marte-n hadi fecske-telepeket rendeztek be. — Bármennyire emelje a fecskék besorozása a francziák hadi szerencséjét, ezennel reklamáljuk a találmányt Magyarország részére, mert mi már régen felösmertük a fecske levélhordói talentumait, énekelgetvén a népdalban, hogy:

Fecském, fecském, kedves fecském,
Vidd el az én levelecském!

A galambot legfeljebb harangozónak akczeptálták, azt is csak Varsányban, a hol a mikor megkondul a nagyharang:

„Huzz, huzza tizenhárom vadgalamb...

— **A fekete madár halottja.** Jászapáthiban hátborsózva beszél a nép most is egy esetről, mely ott a minap történt. A Jászság-ban olvassuk a történetét: E hó 16-án Ádám Istvánnál javában mullatott a lakodalmas nép, midőn éjjel 11 és 12 óra között egy fekete madár (?) repült be a nyitott ablakon és rémült repdesésével az egyetlen lámpát eloltotta. Mire ujból világot gyujtottak, a madár eltünt. Mindenki e váratlan esemény nyomása alatt állott és rögtön babonásan kezdték találgatni: ki fog a társaságból legelőbb meghalni, kinek a halálmadara volt ez? Egy jó negyedóráig folyt ez a beszéd, mig a mulatás zaja elfojtotta. Éjjeli egy óra tájban a mulatók egyike, Dósa György fiatal czipészmester egy helybeli kereskedővel beszélegetve, hazaindult. A pitvarajtónál összerogyott és nehány pillanat mulva halva volt. A mulatók erre persze szétrebbentek egy pillanat alatt. — Az eset szomoru azért is, mert alkalmas arra, hogy a köznépet megerősitse babonájában.

Zsebelő apostol.

Csodálatos a nép az ő egyszerüségében, — néha épen csak olyan, akár a gyerek, akit odavezet az ember,ahova akar. Ezt a sokfejü gyereket különösen ott, ahol a boldogulás nehezebben megy — furfangos csizmadia, vagy asztalos, aki ott hagyva a szerszámait — politizálásra népboldogitásra adja a fejét — vagy félrevezeti, megsarczolja és bolondot járat vele, hogy a csupa komédia és siralom.

Innen van aztán, hogy ostoba, tudalékos betüvetéshez kicsit értő faczér suszterek és egyéb megkergült falu-apostolok képesek itt is, ott is falnak vezetni a népet mindenféle képtelen maszlagot hirdetvén annak.

Hogy mire képes például egy dologtalan habajgos politikus asztalos-majszter, aki azelőtt koporsót és sámlit csinált, az kitünik a makói esetből is, melyről a következőket irják.

Kallós, az asztalos földhöz vágta gyalufürészt és elhatározta, hogy ő boldoggá teszi — a népet. Elkezdett beszélni a ködmönök és a maszlagra könnyen hajló fejek tulajdonosaival, azok odagyülekeztek az „apostol“ házához egyre többen, ugy, hogy egyszer csak egész népgyülés lett belöle. Az apostol ur kennetteljesen kijelentette, hogy boldoggá tesz ő mindenkit, még a Véka Ködmön Jóska, a vak kódis is földes ur lesz, mert ő van megbizva a király által Krassó-Szörénymegyében a kincstári birtokon egy község telepitésével és a föld kiosztásával.

No most már — hallják kendtek, „testvérök — aki adót nem akar fizetni, meg akinek annyi föld köll, amenyit csak a szive kiván — az irassa be magát nálam, csak 50 krt kell azért fizetni.

Egyszerre megcsavarintotta a könnyen csavarintható nép fejét aki elkezdte „düteni“ az apostolnak a beiratkozási 50 krokat. Meg abba is belenyugodtak, hogy az „apostolnak“ ök a telepesek váltanak majd egy 20 holdas birtokot és a leendő Kánaánt az „apostol“ nevéről „Kallósfalvá“-nak fogják nevezni.

Ekkor a népboldogitó zsebelő asztalos diadalmas körutra indult: Hódmezővásárhelyen, Lelén s egyebütt Csanád- és Aradmegyében nem kevesebb, mint 315 családot részesitett apostoli áldásában — 50—50 krért.

A furfangos asztalos ezzel a zsebeléssel nem elégedett meg, hanem a kizsebelt seregét nekivitte fejjel a falnak, ugy, hogy koppanjon. Egy gyülésen kiszemelt a telepesei közül három tekintélyes ködmönt és apostol kegyességgel fölszentelte őket miniszterei vé. Mire az egyik ködmönös miniszter olyan örömbe esett, hogy a fogatát fölajánlotta arra az utra, amit az uj hazába: Kallósfalvára tesznek, szétakarván ott nézni.

A miniszterek utnak indultak, elis értek az igéret földjéhez, azonban a rékási kincstári tiszttartó a miniszereknek azt mondta:

Nem szégyellik kendtek. igy falhoz engedik kendtekmagukat vezettetni egy hunczfut asztalostól.

A miniszter urak rázogatták a fejeiket és 12 napi ázás fázás és koplalás után, hazavergődvén, jelentést tettek az eredményről az apostolnak.

Azt hiszi tán valaki, hogy az apostolt legalább is elverték? Micsoda gondolat! Az apostol csak keserüen felkiabált:

Látják kentek, ezt is elrontják az — urak.

— A ködmönös sereg pedig a falhoz ütött fejjel zug. De az apostól nem hagyja annyiban.

Most ujabb „gyüjtést“ eszközöl 1 frtjával, hogy a királyhoz menjen a nép érdekében.

S ez a népbolonditó gazember megszabadon jár.

Melegen ajánljuk a szegedi kir. ügyészség becses figyelmébe.

Nizzából.

A nizzai idény, most éri tetőpontját A vendégek tulnyomó részét természetesen mint mindig ugy most is a nászuton levő menyecskék képezik, kiket már messziről fel lehet ismerni, szürke utiruhájokról

A feltünő sok nászutason kivül (Hja, még mindig vannak elővigyázatlan nászutazók) a társaság a korzón teljes. Nyolcz orosz nagyherczeg, a kik nélkül igazi idény el sem képzelhető, mintegy tiz ismert milliomos, más tiz ember, a kinek vagy volt már korona a fején, vagy legalább remél egyet a fejére, nehány morganatikus özvegy vagy árva, sok meggazdagodott osztrák vendéglős. a kik itt a „gavallért“ játszák, nehány németországi bankár, (a mivel nem akarunk rosszat mondani) számos angol szappanfőző, kiknek nejeik szivesen nevezik magukat „lady“ nak s több az utóbbi időben elmaradhatatlan orosz hadseregszállitó képezik a törzsvendégeket

A czementlapokkal kirakott tengerparti fürdőben a fürdővendégek a következők: Egy indiai fejedelem, nejével három gyermekével s huszonkét sárga szolgájával Dalep Singlmaradna ő fensége tudvalevőleg a Ganges melletti birodalmát eladta Angliának s a nyarat ott. a telet pedig St.-Jeanban tölti. Állandóan fehér fodros crepp öltönyben jár, mig neje éppenséggel nem veti meg a párisi divatot. Mindkettő barnássárga arczszinü mély sötét szemekkel.

Udvart tartanak s állandó vendégeik gyanánt Mirande grófnét (Nilson Christinát) s Salisbury lord és Machenzie unokaöcseit emlegetik. Egy más feltünő személyiség Y fiatal s szép orosz herczegnő, a ki a II. Sándor czár ellen intézett merénylet után fogait huzatta ki, hogy hazafias fájdalmának kifejezést adhasson. Miután nagyon szeret hangosan beszélni, fogatlan szája kétszeresen feltünő. — Charles Dilke Emil Ollivierrel St.-Raphaelben közösen villát bérelt s szegfü termeléssel foglalkozik.

Erzsébet magyar királynőt három havi tartozkodásra Monténéba várják. a hol a németalföldi királyné számára is béreltek nyaralót — Eugénia császárné deczemberben Kop Martinbe érkezik, hogy nyaralója épitésénél személyesen felügyeljen, jelenleg Corfuban van, hogy Erzsébet magyar királyné uj kastélyát megtekintse.

Viktória angol királyné beteg unokájával Maud herczegnővel ismét Gratteba jő az esetre, ha Frigyes császár san-remói villájának megvásárlása nem létesülne

Idegenek Kolozsvárt.

(November 24.)

Központi szálló.

Simay Gergely utazó mező Záh, Csobánszky Pál birtokos Türe, Márkoard H, kereskedő Meinz, Bürger Lipót birtokos Krakkó. Pruj József, Schenker Ede, Mühlbrand Adolf utazók Bécs, Polgár Károly, Sonenfeld Henrik, Oser M. N. utazók Bpest. Bartha Gyula magányzó Brassó.

Nemzeti szálló.

Király Vilmos, Hertzka Lajos utazó Budapest, Anholczer M. utazó Bécs. Kolbenhauer Bertalan fogalmazó N.-Szeben, Schmid M-né csipkekereskedőné Kárlsbád.

Hungária szálló.

Müller Károly kereskedő Bpest, Grab Herman kereskedő Bécs, Kohut Wilmos hivatalnok Beszterce, Kreutner Oszkár bádogos Beszterce, Mágori Bálint szijgyártó Kézdi Vásárhely, Stölleg Arnord kereskedő Prága, Perl Zsigmond kereskedő T.-Szt.-Miklós dr. Ormos Jenő ügyvéd Hódmező-Vásárhely Szereday Aladár földbirtokos Csikszereda, gróf Teleki Samu Sáromberke, Schöffer Rezső vasuti hivatalnok Káráusebes.

Arany sas szálló.

Ohmer Pilai házaló Szerájévó, Ohmer Kákovicza házaló Szerájévó, Papp Mihály lelkész Babutz.

Közönség köréből.*)

Interpelláczió a tanácshoz.

A legokosabb módja a törvény kijátszásának az, mit Fülöp Károly a kolozsvári „Komló“ korcsma tulajdonossa üz! Meghozták az üdvös rendeletet „Kolozsvárt fogadókban pinczérnőt tartani nem szabad!“ Jól van, ámbár káros a város egynehány adót fizető vendéglős polgáraira, — de közérdekü szempontból hasznos. Ugyde ez csak ugy áll, ha a törvény kivétel nélkül mindenkivel szemben megtartatik. Azonban Fülöp ur ezt nem tartja magára nézve hasznosnak, s ezért módot eszel ki a szabályrendelet kijátszására, a mit a következőleg tesz meg:

Nem szabad pinczérnőt tartani? jó, nem tart. De hogy egy üzlet esetleg két, vagy több tulajdonosé is lehet; azt nem akadályozza, nem is akadályozhatja meg senki!

Tehát szinleges szerződést köt több „szép leánnyal“ s azt mondja a rendőrségnél: „üzlettársak“, s igy szabad a vásár a tapasztalatlan fiatal publicum kizsákmányolására.

Kérdjük tehát a rendőrséget és a város közigazgatási bizottságát, van-e tudomása arról, hogy Fülöp Károly a „Komló“-ban és a „Zoná“-ban a szabályrendelettel ellenkező, azt kijátszó módon több idegen fiatal nőket tart, azokkal a vendégeket kiszolgáltatja s azok a fiatalsággal együtt mulatnak s ha valaki kérdi, hogy lehet pinczérnőket tartani, azt mondja, hogy azok „üzlettársak.“ Persze, hogy azok, hisz korcsmáros és pinczérnő együtt teszik az üzletet!

Ha van tudomása rólla, kiván-e a jogerős szabályrendeletnek érvényt szerezni? Vagy az csak egyesekre nézve, de nem mindre kell, hogy törvény erővel birjon?

Több vendéglős.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt ileti.

Nemzeti szinház.

Bérlet 56 szám.

Kolozsvárt, péntek nov 27-én.

A KORNEVILLEI HARANGOK.

Operette.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Sz. 6550—1891. 1053. (3—3)

Hirdetmény.

Brassóvármegye alvidéki járás főszolgabirája részéről ezennel közhirré tétetik, miszerint ezen járásba keblezett Prázsmár község tulajdonát képező, rendszerint **6 évről 6 évre** haszonbérbe kiadatni szokott 676 kat. hold és 1450 □ ölnyi **szántóföldekből** álló terület, tekintettel, hogy utoljára **1885. évi október hó 20-án** kötött szerződésben megállapitott haszonbérleti időszak **1891. évi deczember hó 31-én** lejár:

folyó évi Deczember hó 16-án d. e. 11 órakor

Prázsmár község irodájában alólirt vezetése alatt tartandó nyilvános versenytárgyalás alkalmával — **ujabbi 6 évre** — azaz: **1892. év Január hó 1-től 1897. év Deczember hó 31-ig** terjedő időszakra — legtöbbet igérőnek — haszonbérbe ki fog adatni.

A haszonbérbe adandó szántóföldek, melyeknek helyrajzi számai 7959, 7965. és 7962., három osztagban adatnak ki és pedig:

I-ső osztag	. . .	315 k. hold	300	négyszög öl,	
II-ik „	. . .	263 k. „	400	„	„
III-ik „	. . .	98 k. „	750	„	„
	összesen	676 k. „	1450	„	„

Kikiáltási ár holdanként **nyolcz (8) frt.**

Árverezni ohajtók kötelesek az árverés kezdetéig a kikiáltási árnak 10%-ját, osztagonként számitva, az árverést vezető kezéhez letéteményezni.

A szóbeli árverés kezdetéig a megfelelő bánatpénzzel ellátott, kellően felszerelt és lepecsételt irásbeli ajánlatok, melyek a szóbeli versenytárgyalás befejezése után felbontandók, szintén elfogadtatnak.

A bővebb feltételek az árverés napjáig Prázsmár község irodájában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Földvártt, 1891. november hó 21-én.

A járási főszolgabiró:
PILDNER FERENCZ.

Kónya Sándor

(ezelőtt CSIKI LUKÁCS)

fiók-üzletét

Kolozsvártt, Főtér, Gróf Teleki Domokos-ház

megnyitotta.

FŐ-ÜZLET: **KOLOZSVÁRTT, Főtér, (Tivoli-ház.)**

NAGY RAKTÁR:

füszer, csemege, bor, déli gyümölcs, liszt, ásványviz, rum, thea, liqueürök, bel- és külföldi Cognac, magyar és franczia pezsgők, mindenféle czukorkák, thea-kenyerek stb.

1043. (2—2)

Kerestetik falura, magános urhoz

egy jó

FŐZŐNŐ,

ki minden **gazdasszonyi** teendőkhöz ért és mindezt bizonyitványnyal is tudja igazolni.

Személyesen jelentkezhetni **Külmonostor-utcza 42. sz. alatt, Helytt.**

1056. (2—3)

Értesités.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a helyi piaczon 14 év óta fennálló

füszer-, gyógyanyag- és festékáru nagyüzletemet

a főtér 20. számu háztól, ennek közvetlen szomszédságában levő (Stampa-féle)

Főtér 21. számu saját házamba

áthelyezem,

hol egészen uj, diszes és az ujabb kor igényeit mindenben kielégitő üzlethelyiségemben fogok tisztelt vevőim rendelkezésére állani, s eddigi legszolidabb elvemet követve, azon reménynek bátorkodom kifejezést adni, hogy jó hirnévnek örvendő üzletem a n. é. közönség már tapasztalt nagymérvü pártfogását jövőre szintén kiérdemelni szerencsés leend.

Kiváló tisztelettel alázatos szolgája

1054. (2—3) **Gergely Ferencz.**

A BUDAPESTI

ORSZÁGOS GYÜMÖLCS-KIÁLLITÁSON

aranyéremmel kitüntetett

Kendi-lónai almák,

Batul, Ponyik, Aranypármén, Baumann-Renet, Casseli-Renet, Sóvári, Szászpap, Muskotály-Renet stb.

kaphatók kilénként 14 krért

TAUFFER FERENCZ

UTÓDANÁL,

Kolozsvártt, Belközép-utcza 6. sz.

935. (15—x)

---

1 eszéki Dr. Spitzer-kenőcs csak 30 kr.

HIDUTCZA

Dr. Weiss Miksa-ház 24. sz. alatti

KÉZMŰ-ÜZLETNEK

ÁRJEGYZÉKE:

1 méter Valeria flanel 26 krtól 38 krig.
1 méter creton legujabb minták 18 krtól 32 krig.
1 méter 90 c. széles divatos ruhaszövetek és cazánok 40 krtól 95 krig.
1 méter 98 c. széles fekete terno 45 krtól 1 frt 35 krig.
1 méter 99 c. széles divatos vatmolok 58 krtól 80 krig.
1 méter 9|8 széles sifon 18 krtól 44 krig.
1 méter 8|4 széles paplanlepedő vászon 60 krtól 1 frt 20 krig.
1 méter 5|4 széles kreász gyolcs 40 krtól 90 krig.
1 garnitur 6 személynek fehér len abrosz és 12 szervéta 3 frtól 4 frtig.
1 garnitur 12 személynek fehér len abrosz és 12 szervéta 6 frt 50 krtól 8 frtig.
1 darab szines kávé abrosz 70 krtól 1 frt 60 krig
12 darab szines kávé szervéták 1 frt 10 krtól 1 frt 30 krig.
1 darab füző (Mieder) 50 krtól 4 frtig.
1 pár gyermek strimpfli 13 krtól 90 krig
1 pár női strimpfli 13 krtól 90 krig
1 pár férfi kutyabőr kesztyü 90 krtól 1 frt 45 krig.
1 pár női clascebőr kesztyü 3 gomb 95 krtól 1 frt 10 krig
1 darab esőernyő 85 krtól 2 frt 80 krig.
1 darab selyem esőernyő 2 frt 20 krtól 5 frt 50 krig

A fenti czikkeken kivül dús választékban kaphatók fehér és mintás barchetek, Valéria flánelek, **segesvári szőttesek**, len zsebkendők, **paplanok**, futószőnyegek, **ruhabélések**, halcsontok, gombok, **csipkék**, selyem szalagok **kötő gyapotok**, gépcérnák stb.

Gyári raktár téli posztó és himalai nagy kendőkből.

1 darab 4 kerekü gyermek-kocsi függönyfedéllel 5.40—15 frtig.

FŐTÉREN

Br. Jósika-ház 9 sz alatti

DISZMŰ-ÜZLETNEK

ÁRJEGYZÉKE:

1 pár csizma lakszárral 2 frt 40 krtól 3 frt 50 krig.
1 pár posztó házi czipő sarokkal 80 krtól 2 frtig.
1 pár posztó női czugos czipő 3 frttól 3 frt 80 krig
1 pár bőr női czugos czipő 2 frt 80 krtól 5 frt 50 krig
1 pár bőr férfi czugos czipő 3 frttól 5 frt 50 krig
1 pár bőr fiu czugos czipő 2 frt 60 krtól 3 frt 50 krig.
1 pár bőr gyermek félczipő 50 krtól 90 krig.
1 pár bőr gyermek fűzős czipő 95 krtól 1 frt 40 krig.
1 pár bőr gyermek czugos czipő szeges talp 1 frt 70 krtól 2 frtig.
1 pár bőr leány czugos czipő szeges talp 2 frttól 2 frt 80 krig.
1 pár bőr leány kapcsos czipő szeges talp 2 frt 40 krtól 2 frt 80 krig.
1 pár bőr leány gombos czipő szeges talp 2 frt 40 krtól 2 frt 80 krig.
1 pár női kivágott fényes bőr czipő 1 frt 70 krtól 2 frt 40 krig.
1 pár női aranypor félczipő 1 frt 90 krtól 2 frt 40 krig.
1 pár női lackbőr félczipő 2 frt 40 krtól 3 frt 20 krig.
1 pár női fényes bőr regatta 2 frt 50 krtól 3 frtig
1 pár női fényes bőr spangnis 2 frt 40 krtól 2 frt 80 krig
1 pár női franczia Chevrau bőr czugos 5 frt 20 krtól 5 frt 80 krig.

A fenti czikkeken kivül jutányos árban és dús választékban kaphatók férfi és fiu **posztó kalapok** és téli sapkák, **férfi ingek**, nyakkendők, **téli** és **nyári harisnyák**, Jaeger ingek és nadrágok; mindennemü **nürnbergi** galanteria és **gyermek játékok** illatszerek, **szappanok** és arczkenőcs, **utazó bőröndök**, sétabotok.

Gyári raktár házi papucsokból.

Egy fél rud eszéki szappan csak 20 kr.

Ajánlom a dusan berendezett belmagyar-utcza 3. szám alatti Budapesti bazárt.

Mély tisztelettel **KOHN LAJOS**, üzletvezető, (Főtér, Br. Jósika ház.)

986. (6—10)

Négy arany érem.

CHOKOLADE KÜFFERLE

finomabb minőség daczára **olcsóbb**, mint bármely **bel-** és **külföldi chocolade gyártmány.**

984. **Kolozsvártt** (6—x)

megrendelhető:

Havas Armin

czukorka, csokoládé, déli gyümölcs, csemege-, bor- és füszerüzletében.

A volt MERZA GERŐ-féle üzletben (Főtér)

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

VÉGELADÁS

ÁRJEGYZÉKEINEK RÖVID KIVONATA.

Duplaszéles kelmék:

1)	ezelőtt 85 kr., ...	most	40 kr.
2)	„ 1 frt, ...	„	55 „
3)	„ 1 frt 40 kr., .	„	65 „
4)	„ 1 frt 60 kr., .	„	90 „
5)	„ 1 frt 80 kr., .	„	95 „
6)	„ 2 frt, . .	most	1 frt 25 „
7)	„ 2 frt 30 kr.,	„	1 „ 40 „
8)	„ 2 „ 40 „	„	1 „ 50 „

Jaquettek és Mantilleok:

ezelőtt 16 frt, . . .	most	7 frt 50 kr.,
„ 18 frt, . . .	„	9 „ 50 „
„ 20 frt, . . .	„	11 „
„ 24 frt, . . .	„	13 „
„ 28 frt, . . .	„	15 „
„ 34—40 frt, .	„	20 „

Esőköpenyek féláron.
Himalaya-kendők féláron.

Himalaya kelmékből egyes ruhák féláron. — Berliner kendők féláron alul. — Mosó barchettek, Kassánok, diszek féláron.

905. (30—x)

Alapittatott 1862-ben.

RENDES SZIDOR és TESTVÉRE,

ezelőtt GAJZÁGÓ ISTVÁN

női divat és Confectió áruháza, RUHAKÉSZITO MUTERME.

Legujabb FRANCZIA és ANGOL DIVATKELMÉK.

KERETEZETT RUHÁK (ROBEOK.)

Jaquettek, felöltők, mantlettek, valódi berlini modellek.

Rendkivül nagy választék diszekben, u. m: **Peluche** és **Paszomány** kivitelben.

Nagy szőnyeg és függöny-raktár.

MINTAGYÜJTEMÉNYÜNK kivánatra BÉRMENTVE küldetik.

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvárt, belközép-utcza 53. szám.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația Școlară - BCU Cluj-Napoca.